

PSP Zaborów
79 ROCZNICA ŚMIERCI JĘDRZEJA CIERNIAKA

2 marca 2021 roku mija 79 rocznica śmierci Jędrzeja Cierniaka, najwybitniejszego syna Zaborowskiej Ziemi. Urodził się 15 października 1886 roku we wsi Zaborów w rodzinie chłopskiej. W 1900 ukończył szkołę ludową w Zaborowie i za namową kierownika szkoły, byłego powstańca styczniowego Józefa Prelicha rozpoczął naukę w gimnazjum w Bochni. Od klasy IV pracuje w tajnych kółkach samokształceniowych. Podczas wakacji organizuje w Zaborowie i okolicznych wsiach odczyty i przedstawienia. W 1908 roku kończy gimnazjum w Bochni i rozpoczyna studia na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, na polonistyce i filologii klasycznej, które kończy w roku 1913. W 1914 roku zgłasza się na ochotnika wraz z rówieśnikami z Zaborowa do Legionów.

Jędrzej Cierniak w mundurze legionisty.

Po odmowie podpisania lojalki przenosi się do Warszawy, gdzie pracuje jako nauczyciel polonista w gimnazjum Wojciecha Górskiego, gdzie czynnie włącza się w życie kulturalne szkoły. Jednocześnie jego zainteresowania skupiają się na teatrze i kulturze ludowej, wystawia i pisze sztuki teatralne o tej tematyce. W 1929 roku podejmuje pracę w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na stanowisku wizytatora oświaty pozaszkolnej. Obejmuje również opiekę nad Uniwersytetami Ludowym.

Symboliczny grób Jędrzeja Cierniaka w Palmirach.

W okresie okupacji hitlerowskiej pracuje oficjalnie jako nauczyciel języka niemieckiego w Szkole Powszechnej nr 114 na Targówku w Warszawie. Faktycznie uczy języka polskiego i historii. Pomaga wielu uczniom z biednych rodzin, których w tym okresie nie brakuje. Nawiązuje współpracę z podziemiem i w 1940 roku przewodniczy konspiracyjnemu zarządowi Ludowego Instytutu Oświaty i Kultury. Pracuje też w Komisji Oświatowej Ruchu Ludowego, która opracowywała zasady i wytyczne powojennej polityki kulturalno – oświatowej. 24 kwietnia 1942 roku zostaje aresztowany przez gestapo i uwięziony na Pawiaku, w miejscu męczeńskim dla kilku pokoleń Polaków, począwszy od Powstania Styczniowego. Z zeznań świadków wynika, że Jędrzej Cierniak w więzieniu się nie załamał, podtrzymywał na duchu innych współwięźniów,

organizował dla nich prelekcje, pogadanki i odczyty, krzewił patriotyzm i oddanie sprawom społecznym.

2 marca 1942 roku z grupą 100 więźniów z Pawiaka został wywieziony i najprawdopodobniej zastrzelony w nie ustalonym do dnia dzisiejszego miejscu. Różne źródła historyczne podają różne miejsca hitlerowskiej zbrodni, najczęściej są to obóz w Treblince lub Palmiry koło Warszawy. W tym ostatnim miejscu Jędrzej Cierniak ma symboliczną mogiłę. Jędrzej Cierniak został również należycie upamiętniony w Zaborowie, poprzez umieszczenie na Jego ukochanym Domu Ludowym płaskorzeźby, oraz tablic pamiątkowych w kościele parafialnym, w Szkole Podstawowej i na cmentarzu na grobie rodzinnym rodziców. Najważniejszą rzeczą jednak pozostaje pamięć o tym wielkim Polaku i Zaborowianinie. I tak jak on sam mawiał „Jędrzejowa nuta nigdy nie zaginie, hej ani na wirsycku ani na dolinie”. Cześć Jego pamięci.

Mieczysław Chabura, Bogumiła Szydłowska, Mateusz Michalski

PS.

Do wspomnień o Jędrzeju Cierniaku dołączamy link do audycji Polskiego Radia Kraków, którą przygotował red. Jan Stępień. W audycji wystąpił Pan Wojciech Nowak, absolwent Szkoły Podstawowej nr 114 im. Jędrzeja Cierniaka na Targówku w Warszawie.

<http://www.radiokrakow.pl/audycje/pejzaze-regionalne/audycja-z-dn28022021-r/>